

و در قطب این دایره سمت الرأس و سمت القدم گویند و این دایره
 تصنیف میکند معدل النهار را بقطب مشرق و فقط مغرب و خط عرض
 است میان نقطه مشرق و نقطه مغرب او خط اعتدال گویند و خط مشرق
 و مغرب گویند **بر آنکه** سمت الرأس و سمت القدم و نقطه است
 که بر این می شود در سطح خط عکس اعلی از خارج کردن قطب زمین
 بر استقامت قائمات شخص که عمود باشد بر سطح زمین و این باقی
 قطب زمین از هر دو طرف باشد بسوی سطح آن و این هر دو نقطه قطبی
 از قطب باشد با شخص از سمت الرأس گویند و دیگر را سمت القدم
 گویند **دایره نصف النهار** عبارت است از دایره عظیمه که چون آفتاب
 طلوع کرده در وضعی شود غایت ارتفاع آنوقت می باشد که میان دایره
 عظیمه بر این دایره واسطه باشد میان نصف مشرقی فلک
 و نصف غربی فلک و این دایره میگذرد بر دو قطب معدل النهار
 که قطب عالم اند و نیز میگذرد بر دو قطب افق که سمت الرأس و سمت
 القدم است و این دایره قطع و تصنیف میکند افق را بر دو نقطه شمال
 و جنوب و خط عرض و شمال است میان نقطه شمال و جنوب و ارتفاع

بیان دایره نصف النهار

الزوال

الزوال و خط نصف النهار نیز گویند و دو قطب دایره نصف النهار نقطه
 مشرق و نقطه مغرب که بالا مذکور شد **بر آنکه** اقصی و کوتاه ترین
 از دایره نصف النهار که واقع شود میان دایره معدل النهار سمت
 الرأس که قطب دایره افق است آن قوس را عرض بلد گویند
 نیز بعد از دوری بلد از خط استوا و فی الحقیقه است این علامت
 شیرازی و عرض البلد قوس من نصف النهار بین معدل
 و سمت الرأس و یسارته قوس من عظیمه علی الارض بین الاستوا
 و وسط البلد و هو کما ارتفاع القطب لظا هر کجا که محل المحل الی اجتهاد
 القطب الخفیه غم کلام پس اگر بلد استوا باشد این قوس در اینجا
 معدوم خواهد شد و آن بلد را هیچ عرض نخواهد بود و اگر بلد را
 بعد از دوری باشد از خط استوا بر این قوس حاصل و پیدا خواهد
 شد و این قوس نیز از خود باشد نیز از بعد بلد از خط استوا
 و نیز از بعد سمت الرأس از معدل النهار تا آنکه عرض نبود در هر بلد
 و آنجا که معدل النهار بر افق منطبق خواهد شد **ما طول بلد** یعنی عرض معدل النهار
 که واقع می شود میان نصف النهار آن بلد و نصف النهار خاریه آن

بیان خط الزوال و خط
 نصف النهار است

بیان عرض بلد
 و ارتفاعات